

Aktuálne možnosti vymáhania nárokov z neoprávnene zaplatenej dane z emisných kvót

Na základe novely zákona o dani z príjmov bola v roku 2011 zavedená daň z emisných kvót.¹

Mnohé subjekty, ktoré predmetnú daň zaplatili, sa po jej zaplatení začali postupne obracať na správcov dane so žiadosťou o vrátenie tejto dane, a to na základe jej rozporu s právom Európskej únie,² ktoré požadovalo bezodplatné pridelenie emisných kvót.

Správcovia dane spočiatku popierali povinnosť vrátiť daň z emisných kvót, na základe čoho sa mnohí žiadatelia o vrátenie obrátili na súdy Slovenskej republiky.

Zlom nastal dňa 12. apríla 2018, keď Súdny dvor EÚ vydal rozhodnutie, v zmysle ktorého bola slovenská právna úprava zdaňovania emisných kvót v rozpore s právom Európskej únie.³

Nárok na vrátenie dane

Na základe uvedeného rozhodnutia začali slovenské súdy rušiť napadnuté rozhodnutia správcov dane a vracajú ich správcov dane späť na ďalšie rozhodnutie so záväzným názorom, podľa ktorého majú žiadatelia nárok na vrátenie zaplatenej dane z emisných kvót.

Žiadatelia, ktorí si vrátenie dane uplatnili do 31. 12. 2017, by tak v zásade nemali mať problém od správcov dane vymôcť zaplatenú daň.

Vrátenie dane je navyše možné žiadať aj od Ministerstva financií Slovenskej republiky z titulu zodpovednosti štátu za škodu, pričom táto cesta by mohla byť v niektorých prípadoch rýchlejšia a efektívnejšia, nakoľko v zmysle zákona o zodpovednosti štátu za škodu⁴ by sa malo vrátenie vysporiadať do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti.

Oneskorená žiadosť o vrátenie dane

V mnohých prípadoch príslušné subjekty čakali v otázke súladu slovenskej právnej úpravy na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ, a preto podali žiadosť o vrátenie až po 31. 12. 2017. V súvislosti s týmito žiadateľmi správcovia dane namietajú, že žiadosť podali po zákonnej lehote piatich rokov⁵, a z toho dôvodu im nie je možné zaplatenú daň vrátiť.

V tejto súvislosti majú žiadatelia dve možnosti, ako sa domáhať vrátenia zaplatenej dane. V prvom rade sa môžu domáhať vrátenia dane prostredníctvom žaloby na súd, teda napadnúť rozhodnutie (alebo oznámenie) správcu dane pre nezákonnosť. Tento postup je s ohľadom na existujúcu judikatúru Súdneho dvora EÚ neistý, nie však úplne beznádejný.

V tejto súvislosti poukazujeme na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ, podľa ktorého „kým nebola smernica riadne transponovaná, porušujúci členský štát sa nemôže odvolávať na omeškanie jednotlivca so začatím konania voči nemu s cieľom ochrany práv priznaných mu ustanoveniami smernice a že **lehota upravená národným právom, v rámci ktorej sa musí konanie začať, nemôže začať plnúť pred týmto časom.**

Odpoveď na otázku predloženú súdu je preto taká, že komunitárne **právo bráni príslušným orgánom členských štátov v tom, aby sa odvolávali na národné procesné predpisy týkajúce sa časových limitov na začatie konaní** zo strany jednotlivcov (...), a to až kým členský štát riadne netransponuje smernicu do domáceho právneho systému“.⁶

Druhou a oveľa jednoduchšou a rýchlejšou možnosťou je domáhanie sa vrátenia zaplatenej dane od Ministerstva financií Slovenskej republiky, z titulu zodpovednosti štátu za škodu. Uvedeným spôsobom je však potrebné postupovať najneskôr do 12. 4. 2021, nakoľko po danom dátume by Ministerstvo financií Slovenskej republiky mohlo taktiež namietat premlčanie nároku.⁷

Úroky

Nakoľko vo väčšine prípadov vrátili správcovia dane zaplatenú daň z emisných kvót po zákonnej lehote, mali by mať dotknutí žiadatelia aj nárok na zaplatenie úrokov z oneskoreného vrátenia daňového preplatku v zmysle ustanovenia § 79 ods. 3 Daňového poriadku.

Tento nárok však správcovia dane popierajú, a to predovšetkým z dôvodu, že v danom prípade údajne

nešlo o daňový preplatok. S týmto názorom sa nestotožňujeme, nakoľko Daňový poriadok definuje daňový preplatok ako sumu platby, ktorá prevyšuje splatnú daň, pričom vrátená zaplatená daň z emisných kvót predmetnú definíciu napĺňa.

Z uvedeného dôvodu zastávame názor, že dotknutí žiadatelia by sa mali obrátiť na súd, aby o ich nároku na úroky rozhodol. Podobnou otázkou sa zaoberal už aj Najvyšší správny súd Českej republiky, ktorý taktiež dospel k záveru, že vrátená daň z darovania emisných povoleniek predstavuje daňový preplatok a priznal dotknutým subjektom nárok na zaplatenie úrokov.⁸

Ušlý zisk

Zaujímavou otázkou je aj prípadný nárok na náhradu škody, ktorý vznikol platiteľom dane z dôvodu, že po určitú dobu nemohli disponovať

finančnými prostriedkami rovnajúcimi sa zaplatenej dani.

V tomto prípade ide predovšetkým o ušlý zisk, napríklad vo forme bankových úrokov, zmarenia budúcich projektov, zhodnotenia pridelených emisných kvót. Nároku na zaplatenie bankových úrokov by mohlo byť pomerne jednoduché sa domôcť, nakoľko v tejto oblasti už existuje judikatúra⁹, s otázkou zmarenia budúcich projektov či zhodnotenia pridelených emisných kvót to však môže byť ťažšie.

Z čisto obchodného hľadiska sa môže javiť ako samozrejmé, že ak podnikateľ nemohol po dlhú dobu nakladať s veľkým objemom finančných prostriedkov, tak mu škoda v podobe ušlého zisku vznikla; z právneho hľadiska je takúto škodu veľmi ťažké preukázať. Nie je to však nemožné a závisí

to predovšetkým od dôkaznej sily konkrétneho prípadu.

Mgr. Mária Sadloňová
Eversheds Sutherland,
advokátska kancelária, s.r.o.

- 1 Zákon č. 548/2010 Z. z., ktorým sa menil a doplňal zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov.
- 2 Konkrétne rozporu so smernicou Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v spoločenstve č. 2003/87.
- 3 Rozsudok vo veci C-302/17.
- 4 Zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.
- 5 Pozri § 69 ods. 1 zákona č. 563/2009 o správe daní (Daňový poriadok).
- 6 Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Emmott zo dňa 25. 7. 1991, C-208/90.
- 7 Pozri § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.
- 8 Pozri rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu ČR, sp. zn. 5Afs 27/2017.
- 9 Pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5MCdo/2/2015.